

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr. za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu. Deležniki tiskovne družbe dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

Volilci mariborskega okraja!

Jako poštovani možje obeh slovenskih strank ponudili so mi kandidaturo za državni zbor, katero sem na podlagi obestransko določenega programa prevzel.

Jaz si štejem v čast in sveto dolžnost, za naše vkupne pravice, za vkupno našo domovino in za vkupno našo blagost po vsej moči delati.

Zato pa tudi štejem na Vas, vrli slovenski možje vseh volilnih naših okrajev, da za vkupno našo stvar krepko, možgato in neustraheno delate!

Možje! ne udajmo se!

Jan. Pajk,

častni ud Š. Peterske občine pri Mariboru.

Zdaj velja!

Volitve za državni zbor so razpisane, zdaj velja, kolikor le mogoče, čas do dobrega porabiti in na to delati, da pri volitvah naši katoliški možje zmagajo; na tem je zdaj vse ležeče. Vse napake in očitne škode, katere trpimo, se dajo še popraviti, vse nevarnosti za državo in naš obstanek (kot katoliški Slovenci), s kterimi nam nasprotniki v prihodnjem državnem zboru preté, se dajo še odvrniti, domovina zamore še svojo čast, mi pa zaželeni mir zadobiti, ako se nam posreči, pravih katoliških mož na bojišče postaviti.

Da se to doseže, nam ne sme nijeden trud privelek biti. Od dne do dne prihajajo napake večje in so bremena težja povsod, kder je libe-

ralizem zavladal, spoštovanje in vrednost svete vere spodrinil. —

V pismu, v besedi in po izgledih pokončava liberalizem neprenehoma krščansko vero. S tem se človek zbega, da ne spozna več svojega cilja. To mu podkopava zadovoljnost s tem, kar je in ima, mu jemlje mir v življenji ter ga goljufa za večno zveličanje. To je prva in največja škoda, ki jo liberalizem dela; iz tega izvirajo vse druge napake. Zatorej morajo vsi pošteni in pametni možje na to delati, da se liberalcem oblast izvije.

Kakor kužna bolezen, kise je iz liberalizma izlegla, se prikazuje povsod nepokoršina do vsake oblasti, razbrzdanost in nesramnost posebno pri mladini in družini. Kako more drugače biti, ako že tudi v kmetske hiše dohajajo listi in lističi, ki papeža, škofe, duhovnike in redovnike prav po satansko obrekujejo, ob veljavo in spoštovanje spravljajo.

Kdo — vprašamo — je kriv, da se potepništvo od dne do dne bolj množi, da se delalcem zadosti več plačati ne more, za drago plačilo pa zanikerno dela; da sleparske družbe manjše obrtnike dušijo, da vsled razkosovanja zemljišč kmetje obožavajo, da svobodna ženitev in možitev srenjam število ubožcev množi, da vsled davkarskih bremen kmetijstvo in z njim blagostanje hira in draginja narašča, — kdo je vsega tega kriv: krščanstvo ali pa brezumni liberalizem?

Dokler je krščanstvo v javnem življenji kaj veljalo in še posvetna gospodstva na to gledala, da se je ljudstvo lepo krščansko vedlo, ni bilo tolikih in tako splošnih napak; ljudje so bili premožni in zadovoljni ter so v lepem miru med sebo živeli. Odkar se je pa posebno z Beustom liberalizem k nam pritepel in povsod v državi veljavo zadobil, gre vse križem in rakovo pot. Liberalci so spravili šolo v sedanje žalostno stanje; liberalci so hudobnežem kazni po-

lajšali in v pravosodje ono mehko spravili, da se paglavci pravice nič kaj posebno več ne bojé; liberalci so uradne opravila strašansko pomnožili in jih med gosposke, advokate in notarje tako razdelili, da mora človek v najnavadnejših zadevah od Poncija do Pilata tekati, čas in denar tratiti, preden ko je „šreft“ v redu, kar bi bil lahko uradnik na prvi mah napravil ter človeku pota in stroške prihranil; liberalci so osnovali odborov brez konca in kraja, tako da bi moral kmet svoja opravila na klin obesiti, ako bi hotel premnoge postave preštudirati in v vseh odborih posedati; liberalci so naščevali brezverske drhali po mestih zoper kat. cerkev ter jih ščujejo po svojih židovskih in drugih ničvrednih novinah vsak den. In kaj je sad vsega tega? Hudo delstva brez konca in kraja, nesramnosti, da je grôza slišati, splošna nevarnost, goljufige, umori in samomori, da še svet nikdar kaj takega vidil ni. Vse to se pod gospostvom liberalizma godi!

Kdo — vprašamo dalje — slabi pri nas pravo domoljubje? Kdo drugi kakor liberalni kolovodje, ki v svoji nemčurski prismojenosti Prusom se uklanjajo, že tudi na kmetih, kakor nedavno v Kozjem „Wacht am Rhein“ igrati velevajo in Nemčiji napijajo! Kdo dela prav za prav razpor in sovraštvo med avstrijskimi narodi? Nihčer drugi kakor nemški liberalci, ki v svoji nestrpljivi nemškutarski strasti in vladateljnosti narodne pravice z nogami teptajo in se še Slovincem rogajo, ako tirjamo, da hočemo po naravnem potu národnega jezika napredovati in se omikovati.

To vse še ni zadosti; liberalci hoté še bolj pometati z vsem, kar nam je sveto in drago. Najveljavniši liberalni listi že napovedajo, in za njimi ponavljajo nemško liberalni kandidati, da ima prihodnji državni zbor iste postave zoper kat. cerkev sklenoti, kakor so jih na Bismarkovo pritiskovanje sklenili na Nemškem; da ustavaki pred ne bodo mirno spali, dokler ni naša duhovščina popolnoma od vlade odvisna; da se morajo kandidati duhovskega stanú odgojevati na liberalnih vseučilišjih in v konviktih (duhovskih kasarnah); da se ima verski poduk s pobožnimi vajami in opravili vred (molitev, sv. meša, prejemanje sv. zakramentov) iz narodnih šol odpraviti, vpeljati pa za vse, ki hoté v zakon stopiti, civilni zakon.

To vse nam je namenjeno, to nas pa tudi glasno opominja, ne držati križem rok, marveč delati na vso moč, da liberalce povsod spodrinemo.

Liberalci so sicer v mnogem oziru na boljsem kot mi, ker imajo prosto roko ter niso v porabi sredstev zbirjivi; ker jim je volilna postava silno ugodna ter jih podpira vlada, vzeta iz njih stranke; — nas pa podpira in osrčuje zavednost, da hočemo pravico, ki bode z Božjo pomočjo prej

ali slej gotovo zmagala, ako le mi svojo dolžnost storimo. Pogumno tedaj na volilno bojišče pod ščitom gesla: Vse za Boga in domovino drago!

(Nekoliko po „W. Volksbl.“)

Imajo li čč. gg. kaplani volilno pravico?

Kakor ongavi „Marbg. Ztg.“, hoče slavno c. k. glavarstvo marib. okraja gg. kaplanom volilno pravico vzeti. Po tem, kar je uradna „Gr. Ztg.“ šte. 203., dné 5. septb. 1871. pisala, to ne gre, in imajo gg. kaplani volilno pravico.

V državni zbor se voli ravno tako kakor v deželni zbor, razen nekterih razločkov, med katere pa ne spada vprašanje zastran gg. kaplanov. Gledé njih pravice je pa tačas „Gr. Ztg.“ tako-le pisala: „Po deželnem ustavu od dné 18. januarja 1867 se štejejo med srenjčane, imajoče volilno pravico, vsi tisti, katerim po srenjskem redu, brez ozira na plačevanje davka, volilna pravica pripada. V to vrsto se štejejo po §. 1. t. 2. s. r. za Štajersko vsi kot dušni pastirji služeči duhovniki. In po §. 10. (Drž. zak. od dné 3. dec. 1863) spadajo duhovniki, ki imajo v srenji trpežno službeno mesto, k srenjčanom. V naši kakor v drugih škofijah so pa kaplanije sistemizirana mesta, na katere se kaplani kot dušni pastirji trpežno postavljajo tako, da postane na isti mah pravim srenjčanom vsak, kdor se za dušnega pastirja na sistemizirano mesto kot kaplan postavi. „Volilna pravica se jim torej odreči ne more.“

Ko so l. 1871 na Moravskem zopet nove volitve razpisane bile z namenom, da se v deželni zbor, ako mogoče, ustavoverna večina spravi, je neki okr. glavar gg. kaplanom volilno pravico odrekel, češ, da niso „trpežno,“ „ständig“ nameščeni.

Kaplani seveda niso mogli izsiliti svoje pravice; iz tega pa ne sledi, da je okr. glavar prav imel. Če se le na čas gleda in ne na službo, potem tudi nijeden uradnik trpežno nameščen ni, kajti vsak mora mesto zapustiti, ako se nenadoma prestavi. Tedaj imajo tudi vsi drugi uradniki trpežno alj stanovitno mesto le tako dolgo, dokler se ne prestavijo — ravno kakor gg. kaplani. Postavni izraz: „trpežna služba“ pomenja edino le to, da služba ni — provizorična.

Po tem takem ne moremo verjeti tega, kar „Mbg. Ztg.“ piše, marveč zaupamo, da bode sl. glavarstvo gg. kaplanom volilno pravico v smislu §. 25. volilne postave pripoznalo.

Volilni shod g. Seidl-a v Mariboru,

24. septembra 1873.

Poklicala ga je trojica mož: Gg. Brandšteter,